

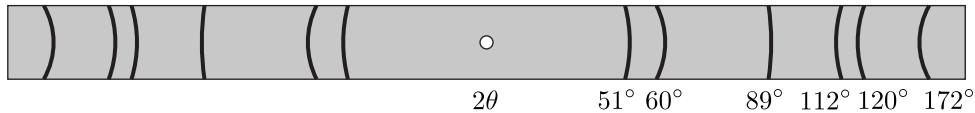
Kondenzált anyagok fizikája

(6. gyakorlat)

Szükséges előismeretek: reciprokrács, Miller-indexek, rácssíkok, a rugalmas szórás elmélete, atomszórási tényező, szerkezeti tényező, Bragg-tényező, pordiffrakció, Debye–Scherrer-gyűrűk, él- és csavardiszlokációk, Burgers-vektor;

Előző gyakorlatról maradt:

F0. Az alábbi *ábra* az FCC kristályrácsú alumínium pordiffrakciós képét mutatja. Az egyes Debye-Scherrer gyűrűk alatt a mért 2θ szögek vannak feltüntetve. A beeső röntgensugárzás hullámhossza $\lambda = 2,02 \text{ \AA}$ volt. A mérési adatok alapján számítsuk ki az alumínium a rácsparaméterét!

Új feladat:

F1. Létezik-e egy kristályban zárt diszlokáció-hurok tisztán éldiszlokációból? És csavardiszlokációból?

Gyakorló feladatok:

Gy1. A grafén olyan kétdimenziós anyag, melynek egyetlen kristálysíkjában a szénatomok szabályos hatszögrácsban (honeycomb lattice) helyezkednek el. A szomszédos atomok távolsága a . Milyen *intenzitáseloszlást* láthatunk a grafén síkjával párhuzamos, L távolságra lévő ernyőn, ha merőlegesen λ hullámhosszú röntgennyalábbal világítjuk meg? Vázoljuk az intenzitáscsúcsok helyzeteit és magasságát!

Gy2. Vizsgáljuk meg a gyémántrács diffrakciós képét! Az ábrán látható, kocka alakú Bravais-cella választása esetén hány atomból áll a bázis? Milyen h, k, ℓ számhármassal jelzett irányokban láthatunk intenzitáscsúcsokat? Hol tapasztalhatunk szisztematikus kioltást? Porminta esetén milyen 2θ szögekben látunk Debye-Scherrer gyűrűket?

